

ĐỊNH HƯỚNG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC PHÁT TRIỂN THỂ DỤC THỂ THAO QUẦN CHÚNG

Trần Tuấn Hiếu*

Tóm tắt:

Trên cơ sở tiếp cận dưới góc độ vai trò, tác dụng của Thể dục thể thao (TDTT) quần chúng với xã hội đề xuất định hướng nghiên cứu, phát triển thể dục thể thao quần chúng ở nước ta.

Từ khóa: Định hướng, nghiên cứu, thể dục thể thao quần chúng.

ĐẶT VẤN ĐỀ

TDTT là một bộ phận của nền văn hóa xã hội, là một loại hình hoạt động mà phương tiện cơ bản là các bài tập thể lực nhằm tăng cường thể chất con người, góp phần làm phong phú đời sống tinh thần, giáo dục con người phát triển toàn diện, làm khơi dậy và phát huy tối đa mọi tiềm năng trong con người.

Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh về TDTT, 70 năm qua, nền TDTT nước ta đã đạt được nhiều thành tích to lớn. Phong trào TDTT quần chúng phát triển sâu rộng ở các địa bàn và nhiều đối tượng dân cư, đã góp phần nâng cao thể lực, phòng chữa bệnh tật, xây dựng lối sống mới lành mạnh cho nhân dân và góp phần nâng cao đời sống văn hóa, tinh thần của nhân dân. Như vậy, TDTT quần chúng đương đại cần được nghiên cứu phát triển, phục vụ sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập.

Cơ sở tiếp cận:

Thể dục thể thao ngày càng được các nước trên thế giới quan tâm đầu tư phát triển mạnh mẽ. Nhiều quốc gia đã thành công trong việc sử dụng thể thao và dinh dưỡng để nâng cao tầm vóc, cải tạo nòi giống. Ở nhiều quốc gia, thể thao đã được xác định là một trong những ngành kinh tế dịch vụ giàu tiềm năng, đóng góp xứng đáng trong phát triển kinh tế - xã hội.

Theo dự báo, Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm (2011-2020) của nước ta bước đầu được xác định là tiếp tục đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá và phát triển bền vững để đến năm 2020 cơ bản đạt được các mục tiêu của một nước công nghiệp theo hướng hiện đại, có trình độ phát triển trung bình; chính trị, xã hội ổn định, dân chủ, đồng thuận; đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng lên rõ rệt.

Căn cứ vào những dự báo nói trên, quan điểm định hướng phát triển thể dục thể thao đến năm 2020 được xác định là: Phát triển thể dục, thể thao là một bộ phận quan trọng trong chính sách phát triển kinh tế-xã hội của nước ta nhằm góp phần nâng cao sức khỏe, thể lực và tầm vóc con người Việt Nam, qua đó trực tiếp góp phần phát triển nguồn nhân lực có chất lượng phục vụ sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Thể dục thể thao phải góp phần vào việc gìn giữ và phát huy các giá trị văn hoá truyền thống, giáo dục thế hệ trẻ, tạo dựng lối sống lành mạnh, ngăn chặn và đẩy lùi các tệ nạn xã hội; đồng thời, góp phần củng cố mỗi đại đoàn kết toàn dân, bảo vệ tổ quốc, giữ gìn an ninh, trật tự và thực hiện công bằng xã hội đối với mọi người cùng chung sống trên lãnh thổ Việt Nam; góp phần vào quá trình phát triển kinh tế và hội nhập quốc tế nhằm củng cố tình hữu nghị, hoà bình giữa Việt Nam với các quốc gia và dân tộc trên toàn thế giới.

Đề xuất định hướng nghiên cứu phát triển TDTT quần chúng:

Từ cơ sở tiếp cận, định hướng nghiên cứu phát triển TDTT quần chúng nên theo các vấn đề cụ thể như sau:

1. Nghiên cứu cơ sở lý luận của vấn đề TDTT quần chúng và chính sách TDTT quần chúng ở Việt Nam: Nghiên cứu động thái, xu hướng phát triển TDTT quần chúng trong điều kiện kinh tế thị trường, định hướng XHCN; Thể dục thể thao quần chúng như một đối tượng điều chỉnh xã hội; Bảo tồn và phát huy giá trị của văn hóa thể chất (các môn thể thao dân tộc, các trò chơi dân gian, các hoạt động TDTT lễ hội...); Nguồn nhân lực phục vụ phát triển

*PGS.TS, Giám đốc Trung tâm TTTV, Trường Đại học Thể dục thể thao Bắc Ninh

TDTT quần chúng phục vụ phát triển bền vững; Các yếu tố đảm bảo cho sự phát triển phong trào TDTT trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước; Tổ chức hoạt động dịch vụ văn hóa TDTT phục vụ phát triển TDTT quần chúng; Khai thác hiệu quả những phương diện kinh tế từ các hoạt động TDTT quần chúng; Cơ sở khoa học để phát triển TDTT quần chúng theo đặc điểm điều kiện tự nhiên, văn hóa – xã hội các vùng miền; Phát hiện, bồi dưỡng các năng khiếu và tài năng thể thao thông qua các hoạt động TDTT quần chúng.

2. Đánh giá hiệu quả quản lý TDTT quần chúng từ khi triển khai Nghị quyết 08 của Bộ chính trị (về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, tạo bước phát triển mạnh mẽ về thể dục, thể thao đến năm 2020) đến nay: Đánh giá thực trạng và sự phát triển TDTT quần chúng cho các đối tượng và địa bàn khác nhau (học sinh, sinh viên, các lực lượng vũ trang, viên chức, công chức, công nhân, nông dân, người cao tuổi, người khuyết tật...); Thực trạng và sự phát triển những điều kiện đảm bảo cho TDTT quần chúng phát triển bền vững (cơ sở vật chất, cán bộ, chính sách chế độ); Xác định nhu cầu, động cơ và hứng thú tập luyện TDTT quần chúng của các đối tượng dân cư và địa bàn khác nhau; Chương trình thể thao cho mọi người ở các môn thể thao khác nhau; Xã hội hóa và dịch vụ TDTT quần chúng đáp ứng nhu cầu xã hội và phát triển kinh tế TDTT; Thực trạng tổ chức quản lý các môn thể thao quần chúng cho các đối tượng và địa bàn khác nhau.

3. Nghiên cứu các chính sách phục vụ phát triển bền vững TDTT quần chúng: Chính sách TDTT quần chúng đảm bảo quốc phòng an ninh thông qua các phương tiện của TDTT; Chính sách về phát triển TDTT quần chúng gắn với đặc điểm vùng miền và các dân tộc; Chính sách TDTT quần chúng thông qua các tổ chức xã hội (hiệp hội, liên đoàn...); Chính sách phát triển giáo dục, văn hóa, xã hội, môi trường trên cơ sở bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa thể chất.

4. Nghiên cứu đề xuất quan điểm, giải pháp phát triển TDTT quần chúng thực hiện chiến lược thể dục, thể thao đến năm 2020 tầm nhìn 2030: Giải pháp tuyên truyền nâng cao nhận thức về TDTT quần chúng; Giải pháp về cơ chế,

chính sách thúc đẩy sự phát triển TDTT quần chúng cho các tầng lớp nhân dân; Giải pháp tổ chức, quản lý TDTT quần chúng ở các cấp trung ương và địa phương; Giải pháp về nguồn nhân lực đáp ứng cho phát triển TDTT quần chúng với mục tiêu phát triển bền vững; Giải pháp tăng cường cơ sở vật chất, kỹ thuật phục vụ phát triển TDTT quần chúng đáp ứng nhu cầu xã hội; Giải pháp về phương pháp và phương tiện phát triển TDTT quần chúng đáp ứng yêu cầu xã hội; Giải pháp xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia về TDTT quần chúng phục vụ công tác hoạch định và thực hiện hiệu quả, lâu dài chính sách TDTT quần chúng (Xây dựng các phần mềm quản lý dữ liệu TDTT quần chúng; Hình thành hệ thống liên kết dữ liệu về TDTT quần chúng ở trung ương và địa phương...).

5. Đối với giáo dục thể chất và thể thao trường học: Nghiên cứu và biên soạn sách giáo khoa và tài liệu hướng dẫn TDTT ngoại khóa; Nghiên cứu tăng cường, nâng cao hiệu quả của các phương tiện dạy học, đặc biệt là công nghệ thông tin và truyền thông, để hỗ trợ đổi mới phương pháp dạy học; Nghiên cứu đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức giáo dục nhằm phát triển năng lực cho học sinh; Nghiên cứu đổi mới đánh giá kết quả giáo dục theo yêu cầu phát triển năng lực; Nghiên cứu phát triển các hoạt động tập luyện, thi đấu thể thao ngoại khóa một cách hợp lý, phù hợp với điều kiện thực tiễn của mỗi trường; Nghiên cứu đổi mới hệ thống quản lý công tác giáo dục thể chất và thể thao trong các trường; Nghiên cứu phát triển các môn thể thao dân tộc, các môn thể thao mới du nhập, thể thao giải trí, thể thao điện tử... đáp ứng nhu cầu cuộc sống hiện đại; Nghiên cứu gắn kết các hoạt động thể dục thể thao với giáo dục dinh dưỡng, giáo dục nhân cách và kỹ năng sống; Gắn kết giáo dục thể lực với giáo dục trí lực, tâm lực và nghề nghiệp đặc thù; Nghiên cứu thành lập các trung tâm thể dục thể thao, các cơ sở dịch vụ TDTT và chăm sóc sức khỏe cho học sinh, sinh viên để thu hút ngày càng nhiều thanh, thiếu niên tham gia vào hoạt động TDTT; Nghiên cứu xây dựng kế hoạch, lộ trình thực hiện công tác đào tạo đội ngũ giáo viên TDTT cho hệ thống trường học các cấp theo phương châm mở rộng và đa dạng hóa các hình thức đào

Phát triển thể dục thể thao quần chúng đang là vấn đề được Đảng, Nhà nước và Ngành Thể dục thể thao quan tâm, chú ý

tạo, bồi dưỡng giáo viên thể dục thể thao; Nghiên cứu cải tiến hệ thống thi đấu thể thao trong nhà trường các cấp; Đổi mới nội dung, hình thức tổ chức Hội khỏe Phù Đổng các cấp cho phù hợp với nhu cầu và điều kiện phát triển trong giai đoạn mới, đảm bảo thu hút đông đảo học sinh, sinh viên tham gia thi đấu trong từng cấp học, đồng thời tuyển chọn và phát hiện tài năng thể thao cho đất nước; Nghiên cứu phát triển cơ sở vật chất TDTT trường học; Đẩy mạnh công tác xã hội hóa để thu hút các doanh nghiệp, các tổ chức xã hội đầu tư vào cơ sở vật chất TDTT ở các trường học.

KẾT LUẬN

TDTT quần chúng chính là TDTT cho tất cả mọi người, mọi nguồn nhân lực. Mục tiêu của thể thao quần chúng là củng cố, nâng cao sức khỏe, phát triển thể chất, kéo dài tuổi thọ, chất lượng cuộc sống; đáp ứng nhu cầu vận động, vui chơi, giải trí, giao lưu văn hoá của các tổ chức và cá nhân trong xã hội, góp phần đào tạo nguồn nhân lực cho sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước với phương châm “Dân cường thì quốc thịnh”; với khẩu hiệu “Khỏe để xây dựng và bảo vệ tổ quốc”.

Tăng cường nghiên cứu, ứng dụng khoa học công nghệ trong phát triển TDTT quần chúng sẽ góp phần đẩy mạnh và nâng cao chất lượng phong trào thể dục thể thao quần chúng, gắn với Cuộc vận động toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại, Cuộc vận động toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá ở cơ sở; Tăng mức độ hưởng thụ dịch vụ thể dục thể thao của người dân thông qua việc tăng cường các thiết chế thể dục thể thao ở cơ sở.

Việc làm này cần được sự quan tâm, tạo điều kiện của ngành giáo dục, ngành thể dục thể thao, của những người làm công tác quản lý giáo dục, quản lý văn hóa thể thao, cán bộ nghiên cứu khoa học và học sinh, sinh viên ủng hộ, tự nguyện tham gia; Góp phần thực hiện quan điểm của Đảng nêu trong văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X: “Xây dựng chiến lược quốc gia về nâng cao sức khỏe, tầm vóc con người Việt Nam, tăng tuổi thọ và cải thiện chất lượng giống nòi. Tăng cường thể lực của thanh niên”.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đinh Quang Báo, Lê Đình Chung (2000), *Đổi mới phương pháp dạy học và học là khâu đột phá trong nâng cao chất lượng dạy học hiện nay*, Nxb Văn hoá, Hà Nội.
2. Ban chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam (2009), *Thông báo số 242-TB/TW ngày 25/9/2009, Kết luận của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 2 (Khoá VIII), phương hướng phát triển giáo dục và đào tạo đến năm 2020*, Hà Nội.
3. Chiến lược phát triển thể dục, thể thao Việt Nam đến năm 2020 (Ban hành theo Quyết định số 2198/QĐ-TTg ngày 03 tháng 12 năm 2010 của Thủ tướng Chính phủ).
4. Nguyễn Anh Dũng (2012), "Nguyên tắc và định hướng đổi mới chương trình SGK giáo dục phổ thông sau năm 2015", *Kỷ yếu hội nghị khoa học quốc gia về GDTC ở trường phổ thông Việt Nam*, Nxb Giáo dục Việt Nam.
5. Trần Đồng Lâm (2000), “Đổi mới phương pháp dạy thể dục”, *Tuyển tập nghiên cứu khoa học giáo dục sức khỏe thể chất trong nhà trường các cấp*, Nxb TDTT, Hà Nội.
6. Vũ Đức Thu, Hoàng Công Dân (2015), "Thể thao đại học và thể thao Olympic – 2 mô hình 1 mục tiêu", *Tạp chí Khoa học và huấn luyện thể thao*, số đặc biệt/2015, Trường Đại học TDTT Bắc Ninh, tr13.